

ULUSAL YETERLİLİK

17UY0329-3

**ŞEHİR İÇİ TOPLU TAŞIMA
OTOBÜS ŞOFÖRÜ**

SEVİYE 3

REVİZYON NO:00

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

Ankara, 2017

ÖNSÖZ

Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) Ulusal Yeterliliği 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

Mesleki Yeterlilik Kurumu

GİRİŞ

Ulusal yeterliliğin hazırlanmasında, sektör komitelerinde incelenmesinde ve MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmasında temel ölçütler Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiştir.

Ulusal yeterlilikler için temel ölçütler aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

- a) Ulusal yeterlilikler, ulusal meslek standartları veya uluslararası standartlara dayalı olarak oluşturulur.
- b) Ulusal yeterlilikler katılımcı bir anlayışla hazırlanır ve ilgili tarafların görüş ve katkısı alınır.
- c) Ulusal yeterlilikler, mesleki alana ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre ve kalite ile ilgili hususları kapsar.
- d) Ulusal yeterlilikler kullanıcılar tarafından anlaşılacak şekilde yazılır.
- e) Ulusal yeterlilikler hayat boyu öğrenme ilkesi çerçevesinde bireyin kendini geliştirmesini ve meslekte ilerlemesini teşvik eder.
- f) Ulusal yeterlilikler açık veya gizli hiçbir ayrımcılık unsuru içermez.
- g) Ulusal yeterlilikler, bireyin bilgi, beceri ve yetkinliğinin kalite güvencesi dâhilinde ölçülmesini temin eden unsurları içerir.

17UY0329-3 ŞEHİR İÇİ TOPLU TAŞIMA OTOBÜS ŞOFÖRÜ ULUSAL YETERLİLİĞİ

1	YETERLİLİĞİN ADI	Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü
2	REFERANS KODU	17UY0329-3
3	SEVİYE	3
4	ULUSLARARASI SINIFLANDIRMADAKİ YERİ	ISCO 08: 8331 (Otobüs ve tramvay sürücüleri)
5	TÜR	-
6	KREDİ DEĞERİ	-
7	A)YAYIN TARİHİ	18.10.2017
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
8	AMAÇ	<p>Bu ulusal yeterliliğin amacı Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) mesleğinin eğitim almış ve nitelik kazandırılmış kişiler tarafından yürütülmesi ve çalışmalarda kalitenin artırılması için;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adayların sahip olması gereken nitelikleri, bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlamak, - Adayların, geçerli ve güvenilir bir belge ile mesleki yeterliliğini kanıtlamasına olanak vermek, - Eğitim sistemine, sınav ve belgelendirme kuruluşlarına referans ve kaynak oluşturmaktır.
9	YETERLİLİĞE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDART(LAR)I	
		13UMS0378-3 Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 13UMS0377-3 Servis Aracı Şoförü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı
10	YETERLİLİK SINAVINA GİRİŞ ŞART(LAR)I	
		<p>Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförünün (Seviye 3);</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddelerinde belirtilen sürücü belgesine, - Yetkili merkezden alınmış “Psikoteknik Test Raporu”na sahip olması ve - Türk Ceza Kanununun “Cinsel saldırı” başlıklı 102.,“Çocukların cinsel istismarı” başlıklı 103., “Reşit olmayanla cinsel ilişki” başlıklı 104., “Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma” başlıklı 109., “Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti” başlıklı 188., “Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılması kolaylaştırma” başlıklı 190., “Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak” başlıklı 191., “ Fuhuş” başlıklı 227. ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Sarhoşluk” başlıklı 35. maddelerindeki suçlardan affa uğramış olsa bile hüküm giymemiş olması gerekmektedir.
11	YETERLİLİĞİN YAPISI	
	11-a) Zorunlu Birimler	
		17UY0328-3/A1: İSG, Çevre ve Kalite 17UY0329-3/A2: Sefer Hazırlık ve Otobüsle Sefer Yapılması

11-b) Seçmeli Birimler	
-	
11-c) Birimlerin Gruplandırılma Alternatifleri ve İlave Öğrenme Çıktıları	
-	
12	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
<p>Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) Mesleki Yeterlilik Belgesini elde etmek isteyen adaylar birimlerde tanımlanan sınavlara tabi tutulur. Adayların yeterlilik belgesini alabilmeleri için birimlerde tanımlanan sınavlardan başarılı olma şartı vardır.</p> <p>Yeterlilik birimlerindeki sınavlar, her bir birim için ayrı ayrı yapılabileceği gibi birlikte de yapılabilir. Ancak her birimin değerlendirmesi bağımsız yapılmalıdır.</p> <p>Yeterlilik birimlerinin geçerlilik süresi, birimin başarıldığı tarihten itibaren 2 yıldır. Yeterlilik birimlerinin birleştirilerek bir yeterliliğin elde edilebilmesi için tüm birimlerin geçerliliğini koruyor olması gerekmektedir.</p>	
13	BELGE GEÇERLİLİK SÜRESİ
	<p>Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) mesleki yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi 5 yıldır.</p>
14	GÖZETİM SIKLIĞI
	<p>Belge geçerlilik süresi içerisinde adaylar gözetime tabi tutulur. Adayın performansı belge aldığı tarihten itibaren 2. yıl ile 3. yıl arasında sınav ve belgelendirme kuruluşunun belirleyeceği gözetim yöntemi ile değerlendirilir.</p> <p>Gözetim sonucu performansı yeterli bulunmayan veya gözetimi belge sahiplerinden kaynaklanan nedenlerle yapılamayan belge sahiplerinin belgeleri askıya alınır. Belgesinin askıda olma nedeni ortadan kalkan belge sahiplerinin belgelerinin geçerliliği geçerlilik süresi sonuna kadar devam eder.</p>
15	BELGE YENİLEMEDE UYGULANACAK ÖLÇME-DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ
	<p>Beş (5) yıllık geçerlilik süresinin sonunda belge sahibinin performansı “10- Yeterlilik Sınavına Giriş Şartları” bölümünde belirtilen belgeleri sunmak koşuluyla, aşağıda tanımlanan yöntemlerden en az biri kullanılarak değerlendirmeye tabi tutulur;</p> <p>a) 5 yıl belge geçerlilik süresi içinde yeterlilik belgesi kapsamında toplamda en az 2,5 yıl çalıştığına dair resmi kayıt sunulması,</p> <p>b) Yeterlilik kapsamında yer alan yeterlilik birimleri için tanımlanan performansa dayalı sınavların (P1) yapılması. Değerlendirme sonucu olumlu olan adayların belge geçerlilik süreleri 5 yıl daha uzatılır.</p>
16	YETERLİLİĞİ GELİŞTİREN KURULUŞ(LAR)
	<p>Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)</p>
17	YETERLİLİĞİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ
	<p>MYK Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Sektör Komitesi</p>
18	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI
	<p>18.10.2017 Tarih ve 2017/87 No’lu Karar</p>

17UY0328-3/A1 İSG, ÇEVRE VE KALİTE YETERLİLİK BİRİMİ

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	İSG, Çevre ve Kalite
2	REFERANS KODU	17UY0328-3/A1
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	18.10.2017
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	
13UMS0377-3 Servis Aracı Şoförü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı		
7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	
<p><u>Öğrenme Çıktısı 1: Acil durum ve iş sağlığı ve güvenliği talimatlarını açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 1.1: İş sağlığı ve güvenliği konusunda mevzuat, prosedür ve talimatları açıklar. 1.2: Koruma ve acil durum müdahale ekipmanının kullanımını açıklar. 1.3: Acil durum müdahale prosedürlerini açıklar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 2: Çevre güvenlik önlemlerini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 2.1: Çevre korumaya ilişkin alınan önlemleri, yapılan işin gereklerine uygun şekilde açıklar. 2.2: Doğal kaynakların daha az kullanımı için gerekli tedbirleri açıklar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 3: Kalite ve yolcu memnuniyeti uygulamalarını açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 3.1: İlgili kurum ve meslek kuruluşlarınca belirlenen kaliteli hizmet ilke ve kuralları ile yolcu memnuniyetini sağlamak için alınabilecek tedbirleri açıklar. 3.2: İş süreci içerisinde oluşabilecek hata ve arızaların ortadan kaldırılmasına yönelik görevleri kapsamındaki işlemleri açıklar.</p>		
8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a) Teorik Sınav		
Çoktan Seçmeli Sınav (T1): A1 birimine yönelik teorik sınav Ek A1-2’de yer alan “Bilgiler” kontrol listesine göre gerçekleştirilir. Teorik sınavda adaylara en az yirmi (20) soruluk 4 seçenekli çoktan seçmeli ve her biri eşit puan değerinde yazılı sınav uygulanır. Çoktan seçmeli sorularla düzenlenmiş sınavda yanlış cevaplandırılan sorulardan herhangi bir puan indirim yapılmaz. Sınavda adaylara her soru için ortalama iki (2) dakika zaman verilir. Yazılı sınavda soruların en az % 60’ına doğru yanıt veren aday başarılı sayılır. Sınav soruları, bu birimde teorik sınav ile ölçülmesi öngörülen tüm bilgi ifadelerini (Ek A1-2) ölçmelidir.		
8 b) Performansa Dayalı Sınav		
Bu birime yönelik beceri ve yetkinlik ifadeleri diğer birimlerin beceri ve yetkinlik kontrol listelerinde tanımlanmış olup, bu kapsamda söz konusu beceri ve yetkinlik ifadelerinin ölçme ve değerlendirilmesi yapılır.		
8 c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar		

Yeterlilik biriminin geçerlilik süresi birimin başarıldığı tarihten itibaren 2 yıldır.		
9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	18.10.2017 Tarih ve 2017/87 No'lu Karar

YETERLİLİK BİRİMİ EKLERİ

EK A1-1: Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler

1. İSG ve acil durum uygulamaları
  - 1.1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri
  - 1.2. Koruma ve acil durum müdahale ekipmanının güvenli kullanımı
  - 1.3. Acil durum talimatları
2. Çevre koruma önlemleri
  - 2.1. Doğal kaynakların verimli kullanımı
  - 2.2. Çevresel risk faktörleri
3. Kalite ve yolcu memnuniyeti uygulamaları
  - 3.1. Kaliteli hizmet ilke ve kuralları
  - 3.2. Yolcu memnuniyeti uygulamaları

EK A1-2: Yeterlilik Biriminin Ölçme ve Değerlendirmesinde Kullanılacak Kontrol Listesi

a) BİLGİLER

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.1	İş sağlığı ve güvenliği konusundaki mevzuatı sıralar.	A.1.1	1.1	T1
BG.2	İş sağlığı ve güvenliği konusundaki prosedür ve talimatları açıklar.	A.1.1	1.1	T1
BG.3	Araçta bulundurulması gereken koruma ve acil durum müdahale ekipmanını sıralar.	A.1.2 A.1.4	1.2	T1
BG.4	Araçta bulundurulması gereken koruma ve acil durum müdahale ekipmanının kullanımını açıklar.	A.1.2 A.1.4	1.2	T1
BG.5	Araç kaynaklı tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.	A.1.3	1.3	T1
BG.6	Yolcu kaynaklı tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.	A.1.3	1.3	T1
BG.7	Trafik şartlarından oluşabilecek tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.	A.1.3	1.3	T1
BG.8	Kaza halinde alınması gereken tedbiri açıklar.	A.1.4	1.3	T1
BG.9	Yapılan işin gereklerine uygun çevre koruma önlemlerini sıralar.	A.2.1	2.1	T1

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.10	Kullanılan yakıtların çevreye etkilerini açıklar.	A.2.1	2.1	T1
BG.11	Gürültü kirliliğini önlemek için alınacak azami önlemleri açıklar.	A.2.2	2.1	T1
BG.12	Daha az doğal kaynak kullanımını sağlayacak tedbirleri açıklar.	A.2.3	2.2	T1
BG.13	Ekonomik sürüş tekniklerini sıralar.	A.2.3	2.2	T1
BG.14	İş süreçlerinde uygulanması gereken kaliteli hizmet ilke ve kurallarını sıralar.	A.3.1	3.1	T1
BG.15	Yolcu memnuniyetini sağlamak için alınabilecek tedbirleri açıklar.	A.3.1 A.3.5	3.1	T1
BG.16	İş süreci içerisinde uygulanacak yasaların öngördüğü trafik kurallarını açıklar.	A.3.2	3.2	T1
BG.17	İş süreci içerisinde karşılaştığı hata ve arızaları ortadan kaldırmaya yönelik işlemleri açıklar.	A.3.3	3.2	T1

b) BECERİ VE YETKİNLİKLER

-

**17UY0329-3/A2 SEFER HAZIRLIĞI VE OTOBÜSLE SEFER YAPILMASI
YETERLİLİK BİRİMİ**

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	Sefer Hazırlığı ve Otobüsle Sefer Yapılması
2	REFERANS KODU	17UY0329-3/A2
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	18.10.2017
	B)REVİZYON NO	00
	C)REVİZYON TARİHİ	-
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	13UMS0378-3 Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı
7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	<p><u>Öğrenme Çıktısı 1: İş organizasyonu yapar.</u> Başarım Ölçütleri: 1.1: İş öncesi hazırlıkları açıklar. 1.2: Belge veya eşya kontrolü yapar. 1.3: Kişisel hazırlık kurallarını açıklar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 2: Sefer hazırlığı yapar.</u> Başarım Ölçütleri: 2.1: Günlük iş emirlerini alır. 2.2: Aracın dışının fiziksel kontrolünü yapar. 2.3: Aracın içinin fiziksel kontrolünü yapar. 2.4: Aracın fonksiyonel kontrollerini yapar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 3: Sefer yapar.</u> Başarım Ölçütleri: 3.1: Hat başına yolcusuz seyir yapar. 3.2: Hat başında yolcu alır. 3.3: Sürüş faaliyetini gerçekleştirir. 3.4: Yolcuyu bindirir/indirir. 3.5: Hat sonu kontrollerini yapar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 4: Sefer sonrası işlemlerini yapar.</u> Başarım Ölçütleri: 4.1: Sürüş sonrası elektriksel kontrolleri yapar. 4.2: Araca ait idari işlemleri yapar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 5: İş sağlığı ve güvenliği ve acil durum önlemlerini uygular.</u> Başarım Ölçütleri: 5.1: Araçtaki koruma ve acil durum müdahale araçlarının uygun ve çalışır vaziyette olduğunu kontrol eder. 5.2: Araca ait acil durum müdahale prosedürlerini uygular. 5.3: İnsan sağlığına zarar verici, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, kesici ve delici aletlerin araca alınmaması ve araçta bulundurulmaması için gerekli kontrolleri yapar.</p>

8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a) Teorik Sınav		
<p>Çoktan Seçmeli Sınav (T1): A2 yeterlilik birimine yönelik olarak teorik sınav, Ek A2-2’de yer alan Bilgiler Kontrol Listesine göre gerçekleştirilir. Teorik değerlendirme için adaylara en az yirmi (20) soruluk, dört (4) seçenekli, çoktan seçmeli ve her biri eşit puan değerinde olan sorularla düzenlenmiş yazılı sınav uygulanmalıdır. Bu sınavda boş bırakılan veya yanlış cevaplandırılmış sorulardan herhangi bir puan indirim yapılmaz. Sınavda adaylara her soru için ortalama iki (2) dakika zaman verilir. T1 sınavında soruların en az %60’ına doğru yanıt veren aday başarılı sayılır. Sınav soruları, bu birimde T1 sınavı ile ölçülmesi öngörülen tüm bilgi ifadelerini (Ek A2-2) ölçmelidir.</p>		
8 b) Performansa Dayalı Sınav		
<p>(P1): A2 birimine yönelik performansa dayalı sınav Ek A2 - 2’de yer alan “Beceri ve Yetkinlikler” kontrol listesine göre gerçekleştirilir. Beceri ve yetkinlikler kontrol listesinde aday tarafından başarılması zorunlu kritik adımlar belirlenir. Adayın, performans sınavından başarı sağlaması için kritik adımların tamamından başarılı performans göstermek koşuluyla sınavın genelinden asgari % 80 başarı göstermesi gerekir. Performansa dayalı sınavın süresi gerçek uygulama şartlarındaki süreye karşılık gelmelidir. Performansa dayalı sınav gerçek veya gerçeğine uygun olarak düzenlenmiş çalışma ortamında gerçekleştirilir. Beceri ve yetkinlik ifadelerinin (Ek A2-2) tamamı performansa dayalı sınav ile ölçülmelidir.</p>		
8 c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar		
<p>Birim için öngörülen sınavların geçerlilik süresi sınavın başarılı olduğu tarihten itibaren 1 yıldır. Birimin elde edilebilmesi için başarılı sınav tarihleri arasındaki süre farkı bir yılı geçemez.</p> <p>Yeterlilik birimlerinin geçerlilik süresi birimin başarılı olduğu tarihten itibaren 2 yıldır. Adayın kendi ve diğer kişilerin can güvenliğini tehlikeye sokacak bir davranış göstermesi halinde sınava son verilir.</p>		
9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	18.10.2017 Tarih ve 2017/87 No’lu Karar

YETERLİLİK BİRİMİ EKLERİ

EK A2-1: Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler

- İş organizasyonu
  - İş öncesi hazırlıkları ve işin planlanması
  - Araçta bulundurulması gereken belge ve eşyalar
  - Kişisel hazırlık işlemleri
- Araç kontrolü
  - Aracın içinde ve dışında yapılacak kontroller
  - Lastik kontrolü
  - Aracın fonksiyonel kontrolleri
- Yolcu ulaşımını sağlama işlemleri
  - Hatta yolcu indirme-bindirme kuralları
  - Ücret alma prosedürü
  - Hat sonu kontrolleri
- Sefer sonrası işlemleri

- 4.1. Sürüş sonrası elektriksel kontroller
- 4.2. Araca ait idari işlemler
5. İSG ve acil durum önlemleri
  - 5.1.Koruma ve acil durum müdahale ekipmanlarının kontrolü işlemleri
  - 5.2.Acil durum müdahale prosedürleri

EK A2-2: Yeterlilik Biriminin Ölçme ve Değerlendirmesinde Kullanılacak Kontrol Listesi

a) BİLGİLER

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.1	Araçta bulundurulması zorunlu olan araç, gereç ve ekipmanları sıralar.	B.1.1 B.1.2	1.1	T1
BG.2	Günlük ihtiyaç molalarını ayarlarken dikkate aldığı unsurları açıklar.	B.1.3	1.1	T1
BG.3	Aracın periyodik bakımına ilişkin hususları açıklar.	B.1.5	1.1	T1
BG.4	Araçta bulundurulması zorunlu belgeleri sıralar.	B.2.1 B.2.2	1.2	T1
BG.5	Araçta unutulmuş, yolcuya ait herhangi bir malzeme ile ilgili alınması gereken tedbiri açıklar.	B.2.3	1.2	T1
BG.6	Kişisel bakım ve temizlik ile ilgili kuralları açıklar.	B.2.1	1.3	T1
BG.7	Elbise ve üniforma giymeyle ilgili kuralları açıklar.	B.2.1	1.3	T1
BG.8	Günlük iş emirlerinin alınması ile ilgili prosedürü açıklar.	C.1.1 C.1.2	2.1	T1
BG.9	Lastiklerin hava basıncının uygunluğunu kontrol etme yöntemlerini açıklar.	C.2.3	2.2	T1
BG.10	Lastiklerin olması gereken dış derinliği ölçülerini açıklar.	C.2.3	2.2	T1
BG.11	Araç gösterge tablosundaki araca ait değerlerin (yakıt, yağ, hava, şarj lambası, ısı, vb.) olması gereken değerleri açıklar.	C.4.2	2.4	T1
BG.12	Hat başında yapılacak işlemleri sıralar.	D.1.1 D.1.2 D.1.3	3.1	T1
BG.13	Hat başındaki ve duraktaki yolcuyu almayla ilgili kuralları açıklar.	D.2.1 D.2.2 D.2.3	3.2	T1
BG.14	Seyir esnasında alt yapı çalışmaları ve mücbir sebeplerden ötürü güzergah dışına çıkma durumunda izlenecek prosedürü açıklar.	D.3.3	3.3	T1
BG.15	Yolcunun durakta otobüsten indirilmesi ile ilgili kuralları açıklar.	D.4.1 D.4.2 D.4.3 D.4.4 D.4.5 D.4.6	3.4	T1

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.16	Sürüş sonrası yapılacak kontrolleri ve işlemleri sıralar.	E.1.1 E.1.2 E.2.3 E.2.4	4.2	T1
BG.17	İnsan sağlığına zarar verici, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, delici ve kesici aletlerin araçta bulundurulması ile ilgili kuralları açıklar.	A.2.3	5.3	T1

b) BECERİ VE YETKİNLİKLER

No	Beceri ve Yetkinlik İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BY.1	Araçta bulundurulması zorunlu belgeleri (sürücü belgesi, vergi levhası, trafik ve tescil belgesi, zorunlu trafik poliçesi, egzoz emisyon kartı, LPG sızdırmazlık belgesi) kontrol eder.	B.2.1 B.2.2	1.2	P1
BY.2	Günlük iş emirlerinin alınması ile ilgili prosedürü izler.	C.1.1 C.1.2	2.1	P1
BY.3	Araçın dış temizliğini kontrol ederek kirli bölgeleri temizler.	C.2.1	2.2	P1
BY.4	Araç dışı görsel birimlerde (cam, kaporta, tampon, vb.) hasar olup olmadığını kontrol eder.	C.2.2	2.2	P1
*BY.5	Lastiklerin üzerinde patlak, kesik, balon olup olmadığını kontrol eder.	C.2.3	2.2	P1
*BY.6	Araç lastiklerinin dış derinliğinin uygun olup olmadığını kontrol eder.	C.2.3	2.2	P1
BY.7	Araç lastiklerinin hava basıncını uygun ölçülerde olup olmadığını kontrol eder.	C.2.3	2.2	P1
*BY.8	Dış ışık, far (kısa ve uzun huzmeli), park, dönüş ışığı kontrolü yapar.	C.2.5	2.2	P1
*BY.9	Araçın altına bakarak herhangi bir yağ ve su sızdırması olup olmadığını kontrol eder.	C.2.6	2.2	P1
BY.10	Motor yağ seviyesini kontrol eder.	C.2.7	2.2	P1
BY.11	Araçın dış fiziksel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.	C.2	2.2	P1
BY.12	Araçın iç temizliğini kontrol eder.	C.3.1	2.3	P1
BY.13	Araç içindeki reklam afişleri ve duyuru panolarının güncelliğini kontrol eder.	C.3.2	2.3	P1
BY.14	Şoför ve yolcu koltukları ile yolcu tutacaklarını kontrol eder.	C.3.3	2.3	P1
*BY.15	Yangın söndürme cihazı, ilk yardım çantası, reflektör ve acil çıkış çekiçlerinin varlığını kontrol eder.	C.3.4	2.3	P1
BY.16	Araçın iç fiziksel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.	C.3	2.3	P1
BY.17	Araçta rölantide çalıştırarak motorun yeterli derecede ısınmasını sağlar.	C.4.1	2.4	P1

No	Beceri ve Yetkinlik İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
*BY.18	Araç gösterge tablosundan araca ait değerlerin (yakıt, yağ, hava, şarj lambası, ısı, vb.) normal değerlerde olduğunu kontrol eder.	C.4.2	2.4	P1
BY.19	Devir saatini gözlemleyerek, rölanti devrinin beklenen değerlerde olup olmadığını kontrol eder.	C.4.3	2.4	P1
BY.20	Araç içi ve dışı aydınlatmaları, kısa ve uzun huzme farları kontrol eder.	C.4.4	2.4	P1
*BY.21	Acil uyarı ışıklarını çalıştırarak kontrol eder.	C.4.4	2.4	P1
BY.22	Silecekleri ve su fiskeyelerini çalıştırarak kontrol eder.	C.4.4	2.4	P1
*BY.23	Yolcu iniş/biniş kapılarının çalıştığını ve açık olduğunu gösteren kapı ikaz lambalarını kontrol eder.	C.4.6	2.4	P1
*BY.24	Navigasyon, validatör, yolcu bilgilendirme sistemi ve tabelaların çalışıp çalışmadığını ve güzergah tabelalarını kontrol eder.	C.4.7	2.4	P1
*BY.25	Aracın fren sistemlerini fren pedalına basarak kontrol eder.	C.4.5	2.4	P1
*BY.26	Validatöre hat tanımlamasını yapar.	C.4.8	2.4	P1
BY.27	Aracın fonksiyonel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.	C.4	2.4	P1
BY.28	Programlanan sürüşe başlamadan önce oto çıkış kilometresini oto çıkış kağıdına işler.	D.1.1	3.1	P1
BY.29	Belirlenen güzergahta emniyetli ve güvenli bir sürüşle hat başına varır.	D.1.2	3.1	P1
*BY.30	Hat başındaki veya duraktaki yolcuyla trafik kurallarına uygun olarak güvenli bir biçimde araca alır.	D.2.1	3.2	P1
BY.31	Araca binen yolcuların seyahat kartlarını kontrol eder.	D.2.2	3.2	P1
*BY.32	Yolcuların araca bindiğini kontrol ettikten sonra kapıları kapatır.	D.2.3	3.2	P1
BY.33	Trafik kurallarına ve yasal talimatlara uyarak ve trafiği kontrol ederek hareket eder.	D.3.1	3.3	P1
BY.34	Seyir esnasında hız göstergelerini gözlemleyerek belirlenen yasal hız limitini aşmadığını kontrol eder.	D.3.2	3.3	P1
*BY.35	Kapı ikaz lambalarına bakarak durakta inecek olan yolcu olup olmadığını kontrol eder.	D.4.1	3.3	P1
*BY.36	Trafik kurallarına uygun olarak, engelli yolcuların da binişine-inişine uygun olacak biçimde belirli bir mesafede durağa yanaşır.	D.4.2	3.3	P1
BY.37	Engelli rampasını açar ve kapatır.	D.4.2	3.3	P1
BY.38	Aracı durdurduktan sonra kapıları açar ve açıldığını kapı ikaz lambalarına bakarak kontrol eder.	D.4.3	3.4	P1
*BY.39	Yolcuların ön kapılardan binip diğer kapılardan indiğini sağ geri görüş aynasına bakarak kontrol eder.	D.4.4	3.4	P1
*BY.40	Yolcu biniş-inişi tamamlandıktan sonra kapıları kapatır ve kapı ikaz lambasının yanıp yanmadığını kontrol eder.	D.4.5	3.4	P1

No	Beceri ve Yetkinlik İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BY.41	Kapılar kapandıktan sonra aracı hareket ettirerek, trafik kurallarına uygun olarak duraktan ayrılır.	D.4.6	3.4	P1
BY.42	Hat tanımlama levhasını boş, servis dışı vb. şekilde yeniden tanımlar.	D.4.6	3.4	P1
BY.43	Hat sonunda diğer araçların geçişine engel olmayacak şekilde aracı uygun bir yere park eder.	D.4.4	3.5	P1
BY.44	Aracın içini kontrol ederek unutulmuş eşyaları kayıt altına alır.	D.5.1	3.5	P1
BY.45	Çıkış kilometresini işler.	D.5.3	3.5	P1
BY.46	Gerekli prosedürler tamamlandıktan sonra belirlenen güzergahtan emniyetli ve güvenli bir sürüşle park alanına hareket eder.	D.5.4	3.5	P1
BY.47	Garaja girmeden aracın cam, ısıtma/soğutma, iç aydınlatma ve havalandırma sistemlerini kapatır.	E.1.1	4.1	P1
BY.48	Gerekli emniyet tedbirlerini alarak aracın enerji akımını keser.	E.1.2	4.1	P1
BY.49	Giriş kilometresi, sürüş esnasında tespit edilen arızalar ve hasarları araç görev kağıdına işler.	E.2.1	4.2	P1
BY.50	Aracı önceden belirlenen yere emniyetli bir şekilde bırakır.	E.2.2	4.2	P1
*BY.51	Araçtaki koruma ve acil durum müdahale araçlarının (yangın söndürme cihazı, ilk yardım çantası, işaretleme reflektörü vb.) uygun ve çalışır vaziyette olduğunu kontrol eder.	A.1.2 A.1.4	5.1	P1
*BY.52	Araca ait acil durum müdahale prosedürlerini uygular.	A.1.6	5.2	P1
*BY.53	İnsan sağlığına zarar verici, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, kesici ve delici aletlerin araca alınmaması ve araçta bulundurulmaması için gerekli kontrolleri yapar.	A.2.3	5.3	P1

(*) Performans sınavında başarılması zorunlu kritik adımlar.

YETERLİLİK EKLERİ

EK 1: Yeterlilik Birimleri

17UY0328-3/A1: İSG, Çevre ve Kalite

17UY0329-3/A2: Sefer Hazırlığı ve Otobüsle Sefer Yapılması

EK2: Terimler, Simgeler ve Kısaltmalar

ACİL DURUM: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

ACİL UYARI IŞIĞI: Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan ve geçiş üstünlüğüne sahip oldukları ayırım işaretleri ile belirlenmemiş olan araç şoförlerinin geçiş üstünlüğü hakkını kullanmaları için yakılan ışıkları,

ARAÇ KAĞIDI: Görev kağıdı, seyir cetvelini,

ARAÇ MUAYENESİ: Trafik yönetmeliği kapsamında yapılan periyodik görsel ve teknik kontrolleri,

ARAÇ: Otobüsü,

BİLETÇİ: Yolcunun seyahat edebilmesi için ilgili birimlerce tariflendirilmiş ücret karşılığı bileti veren kişiyi,

DURAK: Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetleri indirip bindirmek için kullandıkları işaretlerle belirlenmiş yeri,

HAREKET AMİRİ: Sorumlu olduğu bölge içerisinde araçların sevk ve idaresini düzenleyen ve denetleyen görevliyi,

HAT BAŞI: Sefere başlanan ilk durağı,

HAT SONU: Seferin tamamlandığı son durağı,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflamasını,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini,

KAPI İKAZ LAMBASI: İnmek isteyen yolcunun düğmeye basması ile kapı üzerinde ve gösterge tablosunda yanan ışığı,

KISA HUZMELİ FAR: Geceleri, yerleşim birimleri dışında karayollarındaki karşılaşmalarda bir aracı takip ederken, bir aracı geçerken yan yana gelinceye kadar ve yerleşim birimleri içinde, gündüzleri ise görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda kullanılan ışık teçhizatını,

KRIKO: Lastik değişimi ve arıza hallerde aracı kaldırmak için kullanılan aparatı,

MOTOR KAPUTU: Motor ve aksamının içinde bulunduğu açılıp kapatılabilen kaporta aksamını,

NAVİGASYON: Araç içine monte edilen ve uydu verileri aracılığıyla aracın o anki konumunu, hızını vb bilgileri bir dijital ekran üzerindeki haritada gösteren elektronik sistemi,

PERİYODİK BAKIM: İmalatçı firmanın belirlemiş olduğu sürelerde veya kilometrelerde yapılan genel araç bakımını,

REFLEKTÖR: Normal hava şartlarında kaza, arıza gibi durumlarda kullanılan yansıtıcı araç işaretleme üçgenini,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan

risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

SEYAHAT KARTI: Yolcunun araçla seyahat edebilmesi için ücreti önceden ödenmiş süreli veya sayılı elektronik kartı,

TABELA: Dijital veya analog olarak güzergahı gösteren sistemi,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

UZUN HUZMELİ FAR: Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında geceleri seyrederken ve yeterince aydınlatılmamış tünellere girerken, ayrıca benzer yer ve hallerde kullanılan ışık teçhizatını,

VALIDATÖR: Elektronik ücret toplama sistemini,

VARDİYA: Birbiri ardı sıra veya nöbetleşe çalışılan işleri,

YOLCU: Aracı kullanan sürücü ile varsa araçta bulunan hizmetlinin dışındaki kişileri,

YOLCU BİLGİLENDİRME SİSTEMİ: Görüntülü, yazılı veya sesli yolcu bilgilendirme araçlarını ifade eder.

EK3: Meslekte Yatay ve Dikey İlerleme Yolları

-

EK 4: Değerlendirici Ölçütleri

Değerlendiricilerin aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması gerekmektedir:

- Şehir içi toplu taşıma otobüs şoförlüğüne ilişkin eğitim veren kurum ve kuruluşlarda en az 3 yıl eğitimci olarak çalışmış olmak.
- En az lisans mezunu olmak kaydıyla şehir içi toplu taşıma otobüs şoförü olarak en az 2 yıl görev yapmış olmak.
- En az önlisans mezunu olmak kaydıyla şehir içi toplu taşıma otobüs şoförü olarak en az 3 yıl görev yapmış olmak.
- En az lise mezunu olmak kaydıyla şehir içi toplu taşıma otobüs şoförü olarak en az 5 yıl görev yapmış olmak.

Yukarıdaki özelliklerden en az birine sahip olan ve ölçme ve değerlendirme sürecinde görev alacak değerlendiricilere; ilgili alanda yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından mesleki yeterlilik sistemi, kişinin görev alacağı ulusal yeterlilik(ler), ilgili uluslararası/ulusal meslek standart(lar)ı, ölçme-değerlendirme ve ölçme-değerlendirmede kalite güvencesi ve İSG konularında eğitim sağlanmalıdır.